

مروری بر نقش سلول‌های ایمنی، مدياتورها و سایتوکین‌ها در بیماری آسم: مقاله مروری

دریافت: ۱۳۹۲/۱۱/۰۶ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۲/۲۴ آنلاین: ۱۳۹۳/۰۴/۲۵

چکیده

آسم، بیماری التهابی مزمن مجرای هوایی، با تحریک‌پذیری بیش از حد و انسداد مجرای هوایی مرتبط است. آسم حدود ۳۰۰ میلیون نفر را تحت تاثیر قرار داده است، ارزیابی می‌شود تا سال ۲۰۲۵ به ۴۰۰ میلیون نفر برسد. شیوع در کودکان ۲۰٪/۱۵٪ و بزرگسالان ۱۰-۱۰٪ است، هنوز روند افزایشی دارد. التهاب نقش اساسی در پاتوفیزیولوژی آسم ایفا می‌کند، با واکنش انواع سلول‌های ایمنی و مدياتورهای مختلف منجر به التهاب برونش و انسداد مجرای هوایی و تظاهرات بالینی سرفه، خس خس سینه و کوتاهی تنفس می‌شود. در آسم به عنوان اختلالی هتروژن، سلول‌هایی همچون Treg، Th1، Th2، Th17، GM-CSF، PDGF، TCD4+ مثل IL-4, IL-5, IL-9, IL-13 در آسم آلرژیک نقش دارند. فاکتورهای رشد مثل MPC-1, RANTES و CCR3 در ترمیم بافتی ریه و کموکین‌هایی مثل MIP-1 و اوتاکسین و گیرنده‌های شان مثلCCR4 در فراخوانی سلول‌های التهابی گردشی به مجرای هوایی بیماران آسماتیک نقش دارند.

سلول‌های التهابی با ترشح سایتوکین‌های التهابی و پیش‌التهابی مثل TNF α , IL-1, IL-6 و سایتوکین‌های تیپ دو از سلول‌های TCD4+ مثل IL-4, IL-5, IL-9, IL-13 در آسم آلرژیک نقش دارند. فاکتورهای رشد مثل GM-CSF, PDGF در ترمیم بافتی ریه و کموکین‌هایی مثل MPC-1, RANTES و CCR3 در فراخوانی سلول‌های التهابی به مجرای هوایی و ترمیم مجرای هوایی را کاهش می‌دهد. از رویکردهای جدید درمانی، آنتی‌سایتوکین درمانی با آنتی‌بادی‌های بلوک‌کننده مثل IL-9, IL-5, IL-4 می‌باشد که فراخوانی سلول‌های التهابی به مجرای هوایی و ترمیم مجرای هوایی را کاهش می‌دهد.

کلمات کلیدی: آسم، سلول‌های التهابی، سایتوکین‌ها، آنتی‌سایتوکین‌ها.

صادیقه بهرامی مهنه^۱

سید علیرضا مهدویانی^۲

* نیما رضایی^۳

۱- گروه ایمونولوژی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات بیماری‌های مزمن تنفسی، پژوهشکده ایمونولوژی مولکولی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

۲- مرکز تحقیقات بیماری‌های مزمن تنفسی، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریبوی، مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی سل و بیماری‌های ریبوی، بیمارستان دکتر مسیح دانشسری، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۳- مرکز تحقیقات نقش ایمنی، بیمارستان مرکز طبی کودکان، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

* قریب، بیمارستان مرکز طبی کودکان
تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۲۹۲۳۴
E-mail: rezaei_nima@yahoo.com

۳۰۰ میلیون نفر از مردم جهان را تحت تاثیر قرار داده است و پیش‌بینی می‌شود که این جمعیت تا سال ۲۰۲۵ به ۴۰۰ میلیون نفر افزایش می‌یابد.^۲

مطالعات مختلفی در مورد شیوع آسم در ایران انجام شده است ولی یکی از این مطالعات که در شهر تهران در میان کودکان در سن مدرسه ۷-۱۸ سال انجام شده است شیوع ۳۵٪ را گزارش کرده است که نشان‌دهنده اهمیت ویژه این بیماری در ایران می‌باشد.^۳ براساس این مطالعه، شایع‌ترین تظاهرات بالینی بیماری آسم عبارت بودند از:

آسم بیماری التهابی مزمن مجرای هوایی با تغییر در ساختار و عملکرد منجر به تحریک‌پذیری غیراختصاصی برونش و انسداد مجرای هوایی باشد. آسم یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مزمن در کشورهای غربی است که از هر هفت کودک یک نفر و مسئول از دست دادن ۲۰ میلیون روز کاری و در حدود ۱۴٪ میلیون روز درسی می‌شود. هزینه خدمات درمانی سالیانه در انگلستان ۲/۵ میلیون پوند و در آمریکا در حدود ۲۰ میلیون دلار برآورد شده است.^۱ شیوع جهانی آسم از ۱-۱۸٪ جمعیت کشورهای مختلف است. تا سال ۲۰۰۹، آسم

بیماران آسم حساس استروییدی سطح بالاتری دارند.^۹ همچنین تعداد سلول‌های با IL-2 mRNA مثبت در بیماران آسمی پس از تماس با آرژن افزایش می‌یابد.^۸

IL-3 مولکولی با وزن KD ۲۰-۲۶ که از سلول‌های T، سلول‌های Natural Killer (NK) ماستسل‌ها تولید می‌شود و تشکیل کلنی‌های گرانولوسيت مونوسيتی، ماکروفاز، مگاکاريوسيت و اريتروسيت را تحريک می‌کند. ميزان سلول‌های بيان‌كتنده IL-3 mRNA در مخاط و مایع لاواز برونش افراد آسماتيک افزایش می‌یابد. IL-3، با اثر تحريکي بر روی بازو菲ل، باعث تنظيم افزایش مارکرهای فعال‌سازی CD69 و CD203C و افزایش آزادسازی مدیاتورها در پاسخ به کراس‌لينک FcεRI (High Affinity IgE Receptor) می‌شود.^۷ مارکر فعل‌سازی CD48 بر روی اوزينوفيل توسط IL-3 و برخورد با آرژن افزایش می‌یابد. کراس‌لينک CD48 در سطح اوزينوفيل منجر به آزادسازی پروتئين‌های گرانولی و به‌دبان آن التهاب آرژيک می‌شود.^{۱۰}

سلول‌های دندرتيكى که در حضور IL-3 و IL-4 تمایز می‌یابند، تولید IL-12 را کاهش و پاسخ‌های Th2 را القا می‌کنند.^{۱۱} از دیگر عملکردها، می‌توان به تمایز سلول T بکر به فنوتیپ Th2 یا Treg اشاره کرد.^{۱۲}

IL-4 مولکولی با وزن ۱۸ KD است که مهمترین منابع سلولی آن سلول‌های T، ماستسل‌ها، سلول‌های Th2 است. IL-4 به عنوان یک سایتوکین بالادست در تنظيم التهاب از طريق پيش‌برد تمایز Th2 و ستر IgE عمل می‌کند^{۱۳} و با تحريک سلول‌های تولید‌كتنده موكوس و فيربلاست در پاتوژن‌رديليک مجرای هوایي نقش دارد.^{۱۴} IL-4 توانايی القا بيان مولکول VCAM-1 (Vascular Cell Adhesion Molecule-1) بر سطح سلول اندوتيلال را دارد که باعث افزایش چسبندگی سلول‌های T و اوزينوفيل‌ها، بازو菲ل‌ها، مونوسيت‌ها به اندوتيلوم می‌شود که ويرگي برهم‌کش و اكتش های آرژيک است. افزایش بيان IL-4 در شش ها منجر به التهاب لنفوسیتی^۷ و اوزينوفيلي می‌شود^{۱۵} بدون اينکه باعث افزایش تحريک‌پذيري مجرای هوایي شود. ايتسلوكين چهار را می‌توان به عنوان مهمترین سایتوکين در پاتوژن‌بيماري‌های آرژيک و تحويل ايزوتاپ از IgG به IgE^{۱۶} و IgG4 انساني (IgG1 موشی) و فراخوانی سلول Th2 به مجرای هوایي نام برد.^{۱۷}

IL-4 بيان MHC II، B7، CD 40، IgM سطحي و رسپتور با گرایش کم در سطح سلول‌های B را تحريک می‌کند که منجر به افزایش توانايی

سرفه‌های طولاني مدت بيشتر از ۱۰ روز، خس‌خس سينه القا شده ورزشي و خس‌خس سينه تکراری.^۳

فنوتیپ‌های آسم: برای آسم فنوتیپ‌های باليني (شامل آسم بر اساس شدت بیماری، تشديدشده، براساس ميزان انسداد مجرای هوایي، مقاوم به درمان و براساس سن)، القاشه (شامل آسم آرژيک، شغلی، القاشه با آسپرين، مرتبط با قاعده‌گي و القاشه ورزشي)، التهابي (شامل آسم اوزينوفيليك، نوتروفيлик، ميكس و پاسي گرانولوسيتيك) و آرژيک (شامل آسم آرژيک و غيرآرژيک (آسم ذاتي)) در نظر مي‌گيرند.^۳

mekanisem‌های پاتوفيزiolوژی در آسم: التهاب نقش اساسی در پاتوفيزiolوژی آسم ایفا می‌کند. التهاب مجرای هوایي با واکنش انوع سلول‌های ایمنی و مدیاتورهای مختلف همراه است که در نهايیت منجر به تغييرات پاتوفيزiolوژی بیماري آسم می‌شود. التهاب برونش و انسداد مجرای هوایي منجر به ظاهرات باليني سرفه، خس‌خس سينه و کوتاهی تنفس می‌شود.^۵

ريشك فاكتورها در آسم: ۱- فاكتورهای ميزبان: که شامل ايمني ذاتي، ژنتيك، جنس و الگوي سايتوكيني فرد است. ۲- فاكتورهای محيطي: دو فاكتور محيطي آرژن‌های متعلق در هوا و وiroس‌های عفونت‌زاي تنفسی به عنوان مهم‌ترین فاكتورها در پيشرفت، مقاومت و شدت آسم در نظر گرفته می‌شوند.^{۵-۳}

فاكتورهای ايمونولوژيکي در آسم: ۱- سلول‌های التهابي: شامل لنفوسیت‌ها، ماستسل‌ها، اوزينوفيل‌ها، نوتروفيل‌ها، سلول‌های دندرتيك، ماکروفازها، سلول‌های مقيم در مجرای هوایي و سلول‌های ابي‌تيلال می‌باشند. ۲- مدیاتورهای التهابي، سايتوكين‌ها، كموكين‌ها، لكتورين‌ها و نيتريک آكسايد می‌باشند.^۳ ايمونوگابوبولين IgE اختصاصي به عنوان يك مدیاتور در پاسخ‌های آرژيک محسوب می‌شود.^۷

نقش سايتوكين‌ها در آسم: انوع سايتوكين‌ها به صورت لنفوکين‌ها، سايتوكين‌های پيش‌التهابي، سايتوكين‌های مهاري، فاكتورهای رشد، كموكين‌ها در پاتوژن آسم نقش ایفا می‌کنند.

لنفوکين‌ها: انوع لنفوکين‌ها و نقش آن‌ها در پاتوژن‌بيماري آسم در جدول ۱ آمده است.

IL-2: ايتسلوكين دو، مونومر ۱۵/۵ KD ۱۵/۵ متعلق به زيرخانواده IL-2 IFN و ۱۰ IL است.^۸ سلول‌های بيان‌كتنده IL-4 mRNA و IL-2 در مایع لاواز برونش در بیماران با آسم مقاوم استروپيدی در مقایسه با

جدول ۱: اثرات لنفوکین‌ها در پاتوژن آسم

لنفوکین	نتیجه	عملکرد
ایترلوکین سه	پیش‌برد التهاب آلرژیک	افزایش بیان CD203c، HLA-DR، CD48، CD69، CD203c، افزایش رهاسازی مدیاتورها، کاهش IL-12، القا پاسخ‌های Th2
ایترلوکین چهار	رمدیلینگ مجرای هوایی اوزینوفیلک التهاب	افزایش سلول‌های Th2، افزایش IgE Major Histocompatibility Complex (MHC class II) MHC II، VCAM-1 افزایش CD23، IL-4R
ایترلوکین پنج	مرتبط با شدت بیماری	اوزینوفیلیا IgE، Th2
ایترلوکین ۹	افزایش ترشح موکوس رمدیلینگ مجرای هوایی افزایش پاسخ پذیری برونش	B1CD11b+، فاکتور رشد Th1، مهار ترشح سایتوکین Th1، فاکتور رشد FcεRIα، IgE، IgG4، IL-6 افزایش dhCLCA1، MCP-1,2,4، IL-5Ra، CCL11، IL-8 (mCLCA3)
ایترلوکین ۱۳	افزایش موکوس اوزینوفیلیا رمدیلینگ مجرای هوایی	افزایش اوتاکسین، VCAM-1، Total IgE هیپرپلازی سلول‌های گابلت، القا بیان کلارن
ایترلوکین ۱۵	کاهش پاسخ آلرژیک	رشد و تمایز Th2، القا تولید IL-5، اوزینوفیلیا
ایترلوکین ۱۶	رمدیلینگ مجرای هوایی افزایش موکوس	افزایش Th1 با القا ستر، TNF-α، IL-1β، IL-15 کاهش Th2 با مهار IL-4، IL-5
IL-17A&F	فعال کردن اپتیلیال، اندوتیلیوم، هیپرپلاست افزایش ترشح CSF، PGE2 IL-6، IL-8، GM-6 هیپرپلازی سلول گابلت	

IL-5Ra را بیان می‌کند، در نهایت منجر به افزایش تعداد اوزینوفیل‌های بالغ می‌شود.^{۲۱} IL-5 با ویژگی زیاد منجر به التهاب اوزینوفیلیک می‌شود و در مدل‌های حیوانی آسم^{۲۲} آنتی‌بادی‌های بلوکه‌کننده عملکردهای IL-5 در کاهش التهاب اوزینوفیلیک و مهار IL-5 مؤثر هستند.^{۲۳} در حالی که آنتی‌بادی‌های بلوکه‌کننده انسانی AHR فقط باعث کاهش تعداد اوزینوفیل گردشی می‌شوند و هیچ اثری در پاسخ به آرژن و یا AHR ندارند.^{۲۴}

IL-7: به عنوان فاکتور رشد سلول Pre-B و لنفوپویتین-۱ از سلول استروممال مغراستخوان تولید می‌شود و منجر به رشد پیش‌سازهای سلول B می‌شود.^{۲۵} IL-7، سترز مدیاتورهای التهابی توسعه مونوцит‌ها^{۲۶}

عرضه آنتی‌زن توسط این سلول‌ها می‌شود.^{۲۷} مهار IL-4 در فاز حساس شدن آلرژیک منجر به کاهش سطح سرمی IgE التهاب القا شده توسط آرژن می‌شود در حالی که بلوکه کردن در فاز اجرایی، تاثیری بر روی سطح سرمی IgE و تحريك‌پذيری مجرای هوایی (AHR) ندارد. همچنین تنوع ژنی کدکننده این سایتوکین به خصوص IL-4TC (-590)، IL-4TC (-33)، IL-4GT (-1098) با افزایش استعداد ابتلا به آسم همراه بوده است.^{۲۸}

IL-5: مولکولی با وزن KD ۴۵-۵۰ است و مهمترین منبع تولید آن، جمعیت سلول‌های Th است.^{۲۹} سطوح IL-5، سلول‌های Th2 و اوزینوفیل در مایع لاواژ برونش و بیوپسی بیماران آسماتیک افزایش می‌یابد که با شدت بیماری ارتباط دارد.^{۳۰} سلول‌های CD34+ که

IL-13: ایترلوکین ۱۳، مولکولی با وزن KD ۱۰ است که دو نوع رسپتور شامل IL-13Ra1 و IL-13Ra2 دارد.

IL-13 از طریق القا بیان کموکین CCL-11 توسط سلول‌های اپی‌تیال مجرای هوایی، التهاب و از مسیر STST6، افزایش ترشح موکوس و AHR را در اپی‌تیلیوم مجرای هوایی القا می‌کند^{۲۵} پلی-مورفیسم IL-13/IL-4، ریسک پیشرفت آسم را ۱۶/۸ بار افزایش می‌دهد.^{۲۶} پلی‌مورفیسم‌های IL-13، فرکانس بالاتری از تشدید آسم کودکان و افزایش سطح توتال IgE و ائزوینوفیلی خون را ایجاد می‌کند.^{۲۷} IL-4 اثرات سینرژی با TNFα یا IL-5 بروی ائزوینوفیل دارد.^{۲۸} IL-13 در القا اپتیمال و حفظ تولید IgE و پاسخ‌های آلرژیک به‌واسطه IgE، زمانی که تولید IL-4 کم و یا هیچ است، نقش منحصر به فردی دارد.^{۲۹}

IL-15: تمایز به Th2 و ائزوینوفیل را افزایش می‌دهد^{۳۰} و با اثر سینرژی با IL-12 باعث تکثیر کلون‌ها Th1 موشی و القا تولید IL-5 توسط کلون‌های Th2 انسانی اختصاصی آلرژن می‌شود.^۷

افزایش بیان IL-15 در (in vivo)، پاسخ‌های آلرژیک مجرای هوایی به‌واسطه Th2 را مهار می‌کند که این عملکرد از طریق القا پاسخ‌های سلول‌های TC1 به‌واسطه سلول TCD8 صورت می‌گیرد.^{۴۰}

IL-16: در سلول‌های T، به‌صورت یک پیش‌ساز (pro-IL-16) سنتز می‌شود پس از پردازش توسط کاسپاز سه، ۱۲۱ اسید‌آینه C ترمینال شکسته می‌شود و به عنوان یک سایتوکین با فعالیت بیولوژیکی ایمونومدولاتوری ترشح می‌شود که به CD4 متصل می‌گردد^{۳۱} و به عنوان فاکتور رشد^{۳۲} و کموتاکسی سلول‌های TCD4+ عمل می‌کند^{۳۳} و به عنوان مدیاتور التهابی منجر به ترشح سایتوکین‌های پیش‌التهابی IL-1β، IL-6 و TNF-α و یا سایتوکین‌هایی که منجر به فعالیت‌های پیش‌التهابی مثل IL-15 و ساختن LTC4 جدید و آزادسازی کموکین‌ها، RANTES و اوتاکسین می‌شود.^{۳۴} IL-16 نقش منفی در آسم ندارد اما به‌نسبت پاسخ‌های آلرژی را از طریق تغییر در میزان Th1/Th2 تنظیم منفی می‌کند.^{۳۵}

IL-17: سلول‌های اپی‌تیال، اندوتیال، فیبروبلاست را در ترشح IL-6، IL-8 و GM-CSF تحریک می‌کند.^۷ IL-17A با القا بیان زن‌های موسینی دو، MUC5A5 و MUC5B موجب افزایش ترشح موکوس^{۳۶} و با القا تولید سایتوکین‌های پروفیروتیک IL-6 و IL-11 موجب رمدلینگ شدن مجرای هوایی به‌ویژه در آسم شدید می‌شود.^{۳۵}

و التهاب ائزوینوفیلیک مجرای هوایی القا شده توسط آلرژن در آسم را القا می‌کند.^{۲۴}

IL-9: در دسته ژنی ۳q31-q33، یک ژن کاندید برای آسم می‌باشد.^{۲۵} نقش اساسی در پیشرفت فنوتیپ‌های آسماتیک شامل التهاب ائزوینوفیلیک، افزایش تحیرک‌پذیری برونژ (BHR)، افزایش سطوح سرمی IgE و افزایش ترشح موکوس^{۳۶} و رمدلینگ شدن مجرای هوایی دارد. IL-9 بیان القایی کانال کلریدیک فعال شده با کلسیم، mCLCA3 (در ریه مدل موشی آسم آلرژیک، یا hCLCA1 انسانی)، و افزایش تولید موکوس را موجب می‌شود.^{۲۷}

AHR افزایش بیان IL-9، باعث بقا و اینفلیتore شدن ائزوینوفیل و القا آزادسازی کموکین‌ها مثل CCL-11 و IL-8 از سلول‌های اپی‌تیلیوم برونژ از مسیر STAT3 و نه STAT6، منجر به التهاب می‌شوند.^{۲۸} همچنین رشد و عملکرد ماستسل‌ها را نیز پیش می‌برد^{۲۹} و تعداد ماستسل‌های القا شده توسط آلرژن در ریه‌ها را کنترل می‌کند که در پاتولوژی آسم مزمن نقش دارند و کنترل این محور، عملکرد ریه در بیماران آسم را بهبود می‌دهد.^{۲۹} بیان ترانس زنیک IL-9 در موش xid منجر به افزایش سلول‌های CD11B + B + پریتال می‌شود اما در تولید IgM طبیعی اثر ندارد.^{۳۰}

IL-9: عنوان یک ریسک فاکتور در آسم مطرح می‌باشد^{۳۱} زیرا در تمایز و عملکرد سلول‌های B، افزایش تولید IgE و IgG به‌واسطه IL-4 از سلول‌های B انسانی بدون اثری بر روی تولید IgM، نقش دارد و اثرات مشابهی بر روی سلول‌های B مرکز زایگر، به‌واسطه بیان IL-9Rα بر روی این سلول‌ها نسبت به دیگر سلول‌های B دارد^{۳۲} و با اثر مستقیم بر روی سلول اپی‌تیال برونژ با آزادسازی فاکتورهای جاذب شیمیایی سلول T، شامل IL-16 و RANTES^{۳۳} و تحریک ترشح سایتوکین‌های IL-4، IL-5، IL-6 در ریه^{۳۴} می‌تواند پاسخ ایمنی در التهاب آلرژیک مجرای هوایی را تنظیم کند.^{۳۵}

IL-11: مولکولی با وزن KD ۱۹-۲۳ است.^۶ ایترلوکین ۱۱ تنظیم‌کننده التهاب و رمدلینگ بافتی مجرای هوایی در آسم هستند^{۱۲} و به همراه IL-6، توسط سلول‌های اپی‌تیال و سلول‌های عضلات صاف مجرای هوایی تحریک شده با IL-1 و TGF-β1 تولید می‌شود.^{۳۶} در بیماران با آسم متوجه یا شدید بیان IL-11 توسط ائزوینوفیل و سلول‌های اپی‌تیال ریه افزایش می‌یابد و میزان آن با شدت بیماری ارتباط مستقیم و با FEV1 ارتباط معکوس دارد.^{۳۶}

Th17 نقش دارد که تعداد آنها در مجرای هوایی بیماران آسماتیک افزایش می‌یابد.^۷

IL-6: در پیشرفت بیماری آلرژیک با افزایش تعداد سلول‌های اجرایی و تولید سایتوکین‌های Th2 از طریق رسپتور محلول sIL-6R از طریق رسپتور غشایی mIL-6R نقش دارد.^{۹,۱۰} آآل IL-6-174/C نقش محافظتی در آسم و آآل IL-6-174/G نقش مستعدکننده به آسم دارند.^{۱۱}

TNF- α : فاکتور نکروزدهنده تومور- α به عنوان یک سایتوکین پیش‌التهابی در مجرای هوایی و مایع لاؤاز برونش بیماران به میزان فراوان یافت می‌شود^{۱۲} و در افزایش تحریک‌پذیری برونش و رمدلینگ شدن مجرای هوایی در آسم نقش دارد.^{۱۳} تنوع ژنی کدکننده TNF- α GA(-308) TNF- α AA (-238) در پاسخ‌های هوایی به خصوص این سایتوکین به میزان ۱۰٪ تفاوت دارد.^{۱۴}

افزایش سطح IL-17A^{۱۵} و یا هترودایمر IL-17A/IL-17F در فراخوانی نوتروفیل و ایجاد بیماری آلرژیک نقش دارد.^{۱۶}

IL-17F، با هایپرپلازی سلول‌های گابلت و ترشح زیاد موکوس و القا تولید TGF- β توسط سلول‌های اندوتیال در رمدلینگ شدن مجرای هوایی بهویژه در آسم شدید نقش دارد.^{۱۷} سایتوکین‌های پیش‌التهابی: انواع سایتوکین‌های پیش‌التهابی و نقش آنها در پاتوژن بیماری آسم در جدول ۲ آمده است.

IL-1: دو سابتایپ (IL-1 α و IL-1 β) از دو ژن متفاوت ساخته می‌شوند. التهاب نوتروفیلیک در مجرای هوایی و افزایش پاسخ‌پذیری انتخابی مجرای هوایی به برادی کینین در موش و تجمع اوزینوفیلیک in vivo را القا می‌کند.^{۱۸} IL-1 در پاسخ‌های التهابی بیماری‌های آلرژیک و در تمایز سلول‌های

جدول ۲: اثرات سایتوکین‌های پیش‌التهابی در پاتوژن آسم

سایتوکین‌های پیش‌التهابی	عملکرد	ایترلوکین بک
افزايش پاسخ‌پذيری مجرای هوایی	تمایز Th17، فعال‌سازی اپی‌تلیوم	ایترلوکین بک
افزايش پاسخ‌پذيری مجرای هوایی	Treg Foxp ⁺ , کاهش IgE از طریق تقویت اثرات IL-4	ایترلوکین شش
رمدلینگ مجرای هوایی	افزايش VCAM-1	TNF- α
افزايش پاسخ‌پذيری مجرای هوایی	اوزینوفیلیا	
IgE اوزینوفیلیا	افزايش کمک محرک OXO40 MHC II	TSLP
پاسخ رمدلینگ مجرای هوایی	کموکین‌ها	
پاسخ بیش از حد مجرای هوایی	کاهش IL-12/23p40	
IgE اوزینوفیلیا	افزايش IL4, 5, 13	ایترلوکین ۲۵
رمدلینگ مجرای هوایی	کموکین‌ها	
پاسخ بیش از حد مجرای هوایی		
IgE اوزینوفیلیا	افزايش CCL 1,17 IL-4,5,13, سایتوکین-6 IL-1 β , افزايش اینتگرین، دگرانولاسیون، سوپراکسید	ایترلوکین ۳۳
رمدلینگ مجرای هوایی		
پاسخ بیش از حد مجرای هوایی		

CCR-17 و CCL-22 می شود.^{۶۳} که این دو کموکین از طریق باعث جذب سلول های Th2 می شود.^{۶۴} TSLP به همراه IL-18 منجر به آزادسازی سایتوکین های Th2 از ماستسل مستقل از سلول T می شود.^{۶۵} در بیماران آسمی، بیان TSLP به صورت غیرنرمال افزایش می یابد^{۶۶} که با کموتاکسی Th2 و شدت بیماری ارتباط دارد.^{۶۷} IL-25 ایترلوکین ۲۵ (IL-17E) از سلول های Th2 مشتق می شوند.^{۶۹} افزایش بیان IL-25 توسط اپی تیلیوم ریه ها، در هیپرپلازی شدن سلول اپی تیال، افزایش ترشح موکوس و اینفیلتره شدن اوزینوفیل ها و ماکروفازها را به مجرای هوایی و تنظیم مثبت اوتاکسین یک (CCL-11)، اوتاکسین دو (CCL-24) و ۲۲ CCL-22 نقش دارد که منجر به فراخوانی اوزینوفیل و سلول های TH9 می شود.^{۷۰} سلول های IL-9، در پاسخ به IL-25، تولید IL-9 را افزایش می دهند.^{۶۹} تزریق آگروژنوس IL-25 یا افزایش بیان IL-25 منجر به بیان افزایش یافته IL-4، IL-5، IL-13 می شود که باعث افزایش در تغییر ایزووتایپ آنتی بادی و تعداد اوزینوفیل گردشی می شود.^{۷۱}

سایتوکین های مهاری در آسم: انواع سایتوکین های مهاری و نقش آنها در پاتوژن بیماری آسم در جدول ۳ آمده است.

IL-10: سایتوکین پلئوتروپیک است که در تنظیم منفی فرآیند التهابی ناشی از Th1 و Th2 نقش دارد^{۷۲} و در بیماری های آلرژیک نقش محافظتی ایفا می کند. IL-10، توسط APC ها در مجرای هوایی افراد سالم پیوسته بیان می شود ولی بیانش در بیماران آسمی و رینیت آلرژیک همراه با کاهش^{۷۳} و بی نظم است.^{۷۴} IL-10 به عنوان سایتوکین ضد التهابی اثرات مفیدی در رمدلینگ شدن و کاهش سترکلاژن تیپ I و تکثیر عضلات صاف عروق دارد.^{۷۵} IL-10 در سطح سرمی توتال IgE و اوزینوفیل مجرای هوایی در مدل موشی افزایش می یابد.^{۷۶} ماکروفازهای آلوئولار در بیماران مقادیر بسیار کمتری از IL-10 را تولید می کنند^{۷۷} که با کاهش مهار ستر سایتوکین های پیش التهابی منجر به پیشرفت آسم پایدار می شود.^{۷۸}

به طور ویژه، سلول های Tr1 تولید کننده IL-10، نقش کلیدی در ایجاد تولرنس آلرژن دارند که از پاسخ های ایمنی ناخواسته به آنتی زن های محیطی غیرپاتوژنیک جلوگیری می کنند.^{۷۹} در مهار تولید IgE احتصاصی آلرژن و القا تولید IgG4 و IgA^{۷۴} و مهار ماستسل ها، بازو فیل ها و اوزینوفیل ها و برهم کنش با سلول های مقیم و رمدلینگ شدن نقش ایغا می کند.^{۷۵}

در بروز بیماری آسم نقش دارد.^{۵۲}

IL-33: از خانواده سایتوکین های IL-1 است که هم در فرم سایتوکین ترشح شده و هم درون هسته با اتصال به کروماتین نقش ایفا می کند.^{۱۹} برخلاف دیگر سایتوکین های خانواده IL-1، فرم بالغ محلول IL-33 ترشح سایتوکین ها با فعالیت های پیش التهابی از Th1 را تحريك نمی کند^{۵۳} اما از طریق رسپتور ST2 نسخه برداری از سایتوکین های Th2 را فعال می کند و در تجمع اوزینوفیلیک و مونوپلیت به همراه هیپرتروفی و افزایش ترشح موکوس در برونش در آرژی نقش دارد.^{۵۴} ماستسل ها به دنبال فعال شدن از طریق رسپتور های IgE IL-33 ترشح می کنند که چرخه فیدبکی مثبت در حفظ فعالیت ماستسل را برای یک دوره طولانی ایجاد می کند.^{۱۹}

IL-33، با تنظیم مثبت بیان ICAM-1، بر سطح سلول اوزینوفیل و آزادسازی IL-6، IL-8 و CXCL8 (IL-8) و CCL-2^{۵۵} و در سینرژی با IL-3 تولید IL-4، IL-5، IL-8، IL-13، IL-4، IL-5، IL-8، IL-13 ترشح می کند^{۵۶} از سلول بازو فیل و اوزینوفیل انسانی را القا و التهاب آرژیک را پیش می برد.^{۵۶} همچنین IL-33 با القا تولید CCL-13، CCL-17، TGF-β، IL-13، CCL-3 و CCL-24 توسط اوزینوفیل در الگوی اتوکرین یا پاراکرین، التهاب مجرای هوایی را به واسطه اوزینوفیل تشدید می کند.^{۵۷}

IL-33 در نقش مشابه Thymic Stromal Lymphopoietin (TSLP) به عنوان فاکتور بلوغ سلول (Dendritic Cell, DC) مشتق شده از مغز استخوان، از طریق تنظیم مثبت OX40L، CD40، CD80 به همراه ترشح سایتوکین های مثل IL-6، IL-1β، TNF-α، CCL-17 و CCL-10^{۵۸} و با اتصال مستقیم به رسپتور ST2 در سطح سلول DC، تولید IL-5 و IL-13 را از این سلول ها که مسیر جدیدی در پاسخ ایمنی نوع Th2 است را تقویت می کند.^{۵۹} IL-33 توسط سلول های اپی تیال تفسی در شش افراد آسماتیک با شدت متوسط تا شدید بیان می شود^{۶۰} و سطح این سایتوکین با شدت بیماری ارتباط دارد.^{۶۱}

TSLP: سایتوکینی مرتبه با IL-7 است که به طور نرم الگزینش مثبت تیموسی سلول های T تنظیمی و حفظ هموستانز سلول های TCD4 نایو محیطی را تنظیم می کند اما در بیماری های آلرژیک، تمایز و گسترش سلول های TCD4 نوع Th2 را نیز تحريك می کند.^{۶۲}

در انسان، TSLP، سلول های myeloid Dendritic Cells (mDC)، CD40، HLA-DR، TARC و CD83 و OX40L، CD86، CD80 را تحريك می کند که منجر به افزایش بیان (TARC) و تولید کموکین ها شامل

جدول ۳: اثرات سایتوکین‌های مهاری در پاتوژن آسم

سایتوکین‌های مهاری	عملکرد	نتیجه
ایترلوکین ۱۰	افزایش IgE، کاهش IgG4، تولرانس آلرژن کاهش RANTES، IL-5، iNOS، COX2 انوزینوفیل، ماستسل، بازووفیل	کاهش پاسخ‌پذیری بیش از حد مجرای هوایی (AHR)
ایترلوکین ۱۸	افزایش γ-IFN، مهار ستر IgE سرکوب انوزینوفیل	کاهش پاسخ‌پذیری بیش از حد مجرای هوایی
IL-1ra	مهار IL-1b کاهش اینفلاکس لکوسیت کاهش التهاب	کاهش پاسخ‌پذیری بیش از حد مجرای هوایی

سایتوکین‌های Th2 تحریک کند.^{۸۲} این سلول‌های Th1 تولیدکننده IL-9 و IL-3 به عنوان سلول‌های سوپر Th1 هستند.^{۸۳} سطوح افزایش بافت ROS، با تنظیم بیان پروتئین و mRNA ایترلوکین ۱۸، التهاب مجرای هوایی را افزایش می‌دهد.^{۸۴}

IL-18 به همراه IL-2، تمایز سلول‌های Th2 و تولید سایتوکین‌های تیپ Th2 به وسیله سلول‌های TCD4 و سلول‌های NK پیش می‌برند.^{۸۵} ماستسل‌ها و بازووفیل‌ها با بیان IL-18R به IL-18 پاسخ می‌دهند که به همراه IL-3 باعث تولید و ترشح سطوح بالایی از سایتوکین‌های تیپ Th2 بدون نیاز به تحریک به واسطه FcεRI می‌شوند.^{۵۳}

IFN-γ: ایترفرون گاما توسط سلول Th1 و TC1 تولید می‌شود^{۶۶}

که در بیماران آسماتیک کاهش می‌یابد.^{۸۵}

تریک اگرزوژنوس γ IFN-γ از التهاب انوزینوفیلیک و پاسخ‌پذیری بیش از حد مجرای هوایی پس از تماس با آلرژن در موش جلوگیری می‌کند. تعداد انوزینوفیل در مایع لاواز برونش (BAL) در بیماران آسم کاهش می‌دهد که به عنوان یک هدف درمانی مطرح می‌شود.^۷

IL-1ra: IL-1ra متعلق به خانواده IL-1 است که در پاسخ به محرك مشابه ترشح IL-1، آزاد می‌شود و با اتصال به IL-1RI باعث مهار سیگنانیng-1 IL-1 و مهار فعال‌سازی سلولی وابسته به IL-1 می‌شود. مهار β IL-1ra توسط IL-1RI باعث کاهش التهاب موضعی و AHR می‌شود.^۷

فاکتورهای رشد در آسم: انواع فاکتورهای رشد و نقش آنها در پاتوژن بیماری آسم در جدول ۴ آمده است.

IL-12: نقش مهمی در تمایز Th1/Th2 در طول اولین عرضه آلرژن دارد.^{۷۲} بیان IL-12 در بیوپسی برونش بیماران مبتلا به آسم کاهش می‌یابد^{۷۳} که نقش مهاری در ستر IgE^{۶۶} و انوزینوفیلی القا شده توسط آлерژن AHR دارد.^{۷۶}

IL-18: نقش بالقوه‌ای در راهنمایی پاسخ‌های ایمونولوژیک دارد که در فعالیت بیماری و تشديد آسم ملايم و متوسط معکس می‌شود و فراخوانی انوزینوفیل را در مدل موشی آسم مهار می‌کند. اگرچه شواهدی وجود دارد که IL-18 فراخوانی انوزینوفیل را افزایش می‌دهد^۷ IL-18 به همراه IL-1 و TNF-α در آغاز پاسخ‌های التهابی آسم آلرژیک نقش دارد^۶ و به عنوان کمک القاکننده ترشح سایتوکین‌های Th2 شامل IL-4, IL-10, IL-13 از سلول T و آزادسازی هیستامین از بازووفیل عمل می‌کند.^{۶۷,۶۸} تولید IgE وابسته به سلول CD4+ T و مستقل از IL-4 را باعث می‌شود.^{۷۸}

سطوح سرمی IL-18 ارتباط معکوس با Peak Expiratory Flow (PEF) دارد بنابراین ارتباط آن با فعالیت بیماری، در تشديد آسم منعکس می‌شود.^{۷۹} سطح بیان IL-18R، شدت پاسخ به IL-18 را تعیین می‌کنند^{۸۰} که در میان زیرگروه‌های Th1 سلول‌های Th1 با لایه سلول‌های T CD4+ نایو و Th2 بیان کمی دارند. مقدار تولید IL-4 به وسیله سلول‌های Th2 تحت تأثیر تحریک اضافی با IL-18 قرار نمی‌گیرد. در مقابل، سلول‌های Th1 در تحریک از طریق IL-18R، مقدار بیشتری از سایتوکین‌های Th1 شامل IFN-γ و IFN-α می‌باشد.^{۸۱} IL-18 می‌تواند سلول‌های Th1 را برای تولید

EGF در زیر مخاط بیماران آسمی افزایش می‌یابد که تکثیر سلول‌های عضلات صاف مجرای هوایی را افزایش و آنزیوژن را تحريك می‌کند.^۷ افزایش بیان EGFR توسط سلول‌های اپی‌تیال مجرای هوایی افراد آسماتیک با بیان C/MUC5A نیز ارتباط دارد.^{۹۳} IGF توسط سلول‌های اپی‌تیال مجرای هوایی تولید می‌شود و به عنوان فاکتور میتوژن جهت تکثیر عضلات صاف مجرای هوایی عمل می‌کند.^{۹۴}

کموکین‌ها در آسم: کموکین‌ها نقش مهمی در فراخوانی سلول‌های التهابی گردشی به مجرای هوایی در بیماران آسماتیک دارد.^{۱۵} بیان-3 CCR-3 در سطح ائزوژنوفیل و کموکین‌های CCL-24, CCL-11, CCL-26 در مجرای هوایی افراد آسماتیک افزایش می‌یابد.^{۹۵} CCL-22 و CCL-17 از سلول‌های اپی‌تیال و سلول‌های دندریتیک مجرای هوایی بیماران ترشح می‌شود که به CCR-4 در سطح سلول‌های Th2 متصل می‌شود^{۹۶} که با افزایش سایتوکین‌های Th2 بعد از استنشاق آلرژن ارتباط دارد.^{۱۶} فراکاکلین و CX(3)CR(1) به عنوان فاکتور کوموتاکسی ماستسل‌ها،^{۹۷} مونوسیت‌ها، سلول‌های T و در فرم غشایی به عنوان مولکول چسبندگی است که در مابع لاواز افراد آسماتیک پس از تماس با آلرژن و بر سطح سلول‌های اپی‌تیال و اندوتیال افزایش می‌یابد.^{۹۸} تجمع ائزوژنوفیل‌ها توسط کموکین‌های پیش‌التهابی RANTES, اوتاکسین، MCP-3^{۹۹} و MCP-2^{۱۰۰} تسطیم می‌شود که در بیماران آسم به میزان زیادی توسط اپی‌تیال

TGF-β در بیماران آسمی، بیان mRNA و پروتئین TGF-β توسط ائزوژنوفیل‌ها^{۱۰۱} به همراه platelet-derived growth factor (PDGF)^{۱۰۲} و استرس اکسیداتیو^{۱۰۳} و القا بیان ماتریکس خارج سلولی (ECM)^{۱۰۴} به عنوان مهمترین مدیاتور در فرآیند رمدلینگ مجرای هوایی بیماران آسم^{۱۰۵} و شدت آسم^{۱۰۶} نقش دارد.

از طریق مکانیسم‌های متفاوت باعث تنظیم منفی c-Myc^{۱۰۷} و تنظیم مثبت مهارکننده‌های کینازهای مرتبط با سایکلین، P15INK4B و P21waf1 و p27KIP1 می‌شود.^{۱۰۸} افزایش بیان P21waf1 توسط اپی‌تیالیوم آسماتیک با استرس و توقف رشد سلولی همراه است.^{۱۰۹} فیروblast کشت داده شده با β-TGF، اثرات غیرمستقیم بر التهاب از طریق ترشح کموکین‌هایی مثل اوتاکسین باعث جذب ائزوژنوفیل و بالای قلای بیان-2 CCL، کوموتاکسی مونوسیت (in vitro) و تحريك تکثیر فیروblast می‌شود اما بیان موسین را القا نمی‌کند و از طریق مهار آپوپتوز القا شده توسط IL-1β، بقای میوپلیروبلاست را افزایش می‌دهد.^{۱۱۰} PDGF^{۱۱۱} محرك‌های مختلف برای فیروblast‌ها مثل γ-IFN ماکروفازهای آلوئولار، هیپوکسی، FGF و استرس مکانیکی برای سلول‌های اندوتیال و IFN-α و IL-1 و TGF-β و IL-1 منجر به القا ترشح PDGF می‌شود.^{۱۱۲} ائزوژنوفیل برونش بیماران آسمی منبع ترشح زنجیره PDGF^{۱۱۳} است و توانایی بیان TGF-β آنها نیز افزایش می‌یابد که در رمدلینگ مجرای هوایی بیماران آسماتیک نقش دارد.^۷

جدول ۴: اثرات فاکتورهای رشد در پاتوزن آسم

فاکتور رشد	عملکرد	نتیجه
TGF-β	افراش Fas receptor, p21 کاهش c-Myc	مرتبط با شدت بیماری رمدلینگ مجرای هوایی
PDGF	افراش فیروblast، کلاژن، عضلات صاف مجرای هوایی (ASM)	رمدلینگ مجرای هوایی
EGF	افراش آنزیوژن	رمدلینگ مجرای هوایی
IGF	افراش LTD4	رمدلینگ مجرای هوایی
VEGF	افراش نفوذپذیری عروق، افزایش آنزیوژنیک	رمدلینگ مجرای هوایی

اژوزینوفیل و مهار مولکول‌های چسبندگی و کموکین‌های فراخوانی مثل CCR4 و CXCR4 و FasI و Th2 T-bet از اهداف درمانی می‌باشد.^{۱۰۳} مهمترین مکانیسم مولکولی در سرکوب ژن سایتوکین‌های موثر در آسم، مهار ژن‌های التهابی هپیراستیله شده از طریق داستیلاسیون می‌باشد.^{۱۰۴}

داروی استاتین از طریق تنظیم پروتئین‌های GTpase کوچک (مثل Rac, Ras, MAP کیناز، NF-K β) در سلول‌های التهابی (Rho) و افزایش سطح سرمی IgE و تعداد سلول‌های التهابی در مجرای هوایی بیان سایتوکین و مولکول‌های چسبندگی (CD40L, CD40, VCAM-1, IL-4, TNF- α , IL-13, IL-12) را کاهش می‌دهد.^{۱۰۵}

آنٹی‌سایتوکین درمانی: سایتوکین‌های IL-4، IL-5، IL-6 و IL-13 نقش مهمی در پاتوبیولوژی آسم حاد و مزمن و رمدلینگ شدن مجرای هوایی ایفا می‌کنند. آنتی‌بادی بلوکه کننده IL-4 HAR القا شده توسط آرژن و متاپلازی سلول گابلت و اژوزینوفیلی ریوی در مدل موشی را مهار می‌کند.^{۱۰۶} IL-5 نقش مهمی در التهاب اژوزینوفیلیک آسم ایفا می‌کند. آنتی‌بادی‌های بلوکه کننده انسانی IL-5 فقط باعث کاهش تعداد اژوزینوفیل گردشی می‌شوند^{۱۰۷} در حالیکه آنتی‌بادی بلوکه کننده IL-5 التهاب اژوزینوفیلیک و AHR را در مدل موشی آسم مهار می‌کند.^{۱۰۸} IL-9 مشتق از سلول TH9، در توسعه التهاب آرژنیک نقش دارد و مهار تولید IL-9 از سلول سیالوستاتین L Sialostatins می‌تواند جایگزین مونوکلونال آنتی‌بادی IL-9 انسانی برای درمان آسم آرژنیک باشد.^{۱۰۹} آنتی‌سایتوکین درمانی، سلول‌های التهابی در مجرای هوایی و رمدلینگ شدن مجرای هوایی را کاهش می‌دهد.^{۱۱۰}

مجرای هوایی تولید می‌شوند^{۹۹} که این عملکرد کمotaکسی اژوزینوفیل‌ها با آنتی‌بادی‌های RANTES و MCP-3 بلوکه می‌شود.^{۱۰۰} IL-8 آزاد در سرم و بافت برونش افراد با آسم آتوپیک شدید قابل تشخیص است اما در نمونه‌های افراد نرمال و یا بیماران با آسم آتوپیک مالیم قابل تشخیص نیست که می‌تواند IL-8 را به عنوان یک مارکر آسم شدید مطرح کند. همچنین سطوح IL-8 به همراه IgE در بافت برونش آسمی‌ها افزایش می‌یابد.^{۱۰۱} کموکین‌ها از طریق القای آزادسازی لیگاندهای EGF مثل EGFR متصل به هپارین، رویدادهایی مثل تسهیل اینفیلتله شدن لکوسیت‌ها، هپرپلازی سلول گابلت و یا تولید موکوس را واسطه‌گری می‌کند.^{۱۰۲}

درمان: دو کلاس اصلی درمانی بهصورت درمان‌های کنترلی طولانی‌مدت (شامل کورتیکوستروییدها، بتا آگونیست‌های طولانی‌اثر Long-Acting Beta-Agonists, LABA) و تغییردهنده‌های لکوتین‌ها (Leukotriene Receptor Antagonists, LTRA) و کرومولین و ندوکرومولین و متیل گراتین) و درمان‌های بازگرداننده سریع (شامل برونکوکولیتورهای کوتاه‌اثر، کورتیکوستروییدهای سیستمیک، آنتی‌کولیپرژیک) است.^{۱۰۳}

درمان‌های جدید: سلول‌های Th2 و مولکول‌های اجرایی ترشح شده توسط آنها در پاسخ به آرژن‌ها و ایجاد آسم آرژنیک نقش دارند. از این روش مهار یا حذف سلول‌های Th2، بهترین استراتژی درمانی آسم می‌باشد. مهار تمایز و فاکتورهای فعال شدن Th2 از طریق مهار فاکتورهای نسخه‌برداری STAT5 و STAT6 و miRNA126 و miRNA16 صورت می‌گیرد. مهار سایتوکین‌ها مثل IL-4، IL-9، IL-13، IL-33، TSLP و مهار سلولهایی مانند بازوپلیل و ماستسل و

References

- Holgate ST, Arshad HS, Roberts GC, Howarth PH, Thurner P, Davies DE. A new look at the pathogenesis of asthma. *Clin Sci (Lond)* 2009;118(7):439-50.
- Ober C, Yao TC. The genetics of asthma and allergic disease: a 21st century perspective. *Immunol Rev* 2011;242(1):10-30.
- Mirsaeid Ghazi B, Sharifi SH, Goodarzi Poor K, Aghamohammadi A, Atarod L, Rezaei N, et al. The Prevalence of Asthma among the Students (7-18 Years Old) in Tehran during 2002-2003. *Iran J Allergy Asthma Immunol* 2004;3(2):89-92.
- King CS, Moores LK. Clinical asthma syndromes and important asthma mimics. *Respir Care* 2008;53(5):568-80; discussion 580-2.
- Salehi M, Moradi S, Chavoshzadeh Z, Gorji FA, Khoramrooz Z, Rezaei N. A study of home characteristics in children with allergic rhinitis and asthma. *Acta Clin Croat* 2011;50(2):225-7.
- Levy ML, Hardwell A, McKnight E, Holmes J. Asthma patients' inability to use a pressurised metered-dose inhaler (pMDI) correctly correlates with poor asthma control as defined by the Global Initiative for Asthma (GINA) strategy: a retrospective analysis. *Prim Care Respir J* 2013;22(4):406-11.
- Wong CK, Ho CY, Ko FWS, Chan CHS, Ho ASS, Hui DSC, et al. Proinflammatory cytokines (IL-17, IL-6, IL-18 and IL-12) and Th cytokines (IFN- γ , IL-4, IL-10 and IL-13) in patients with allergic asthma. *Clin Exp Immunol* 2001;125(2):177-83.

8. Mahajan S, Mehta AA. Role of cytokines in pathophysiology of asthma. *Iran J Pharmacol Therap* 2006;5(1):1-14.
9. Leung DYM, Martin RJ, Szefler SJ, Sher ER, Ying S, Kay AB, et al. Dysregulation of Interleukin-4, Interleukin-5 and Interferon- γ gene expression in steroid resistant asthma. *J Exp Med* 1995;181(1):33-40.
10. Munitz A, Bacheler I, Eliashar R, Khodoun M, Finkelman FD, Rothenberg ME, et al. CD48 is an allergen and IL-3-induced activation molecule on eosinophils. *J Immunol* 2006;177(1):77-83.
11. Ebner S, Hofer S, Nguyen VA, Fürhapter C, Herold M, Fritsch P, et al. A novel role for IL-3: human monocytes cultured in the presence of IL-3 and IL-4 differentiate into dendritic cells that produce less IL-12 and shift Th cell responses toward a Th2 cytokine pattern. *J Immunol* 2002;168(12):6199-207.
12. Akdis M, Burgler S, Cramer R, Eiwegger T, Fujita H, Gomez E, et al. Interleukins, from 1 to 37, and interferon- γ : receptors, functions, and roles in diseases. *J Allergy Clin Immunol* 2011;127(3):701-21.
13. Borish LC, Nelson HS, Lanz MJ, Claussen L, Whitmore JB, Agosti JM, et al. Interleukin-4 receptor in moderate atopic asthma. A phase I/II randomized, placebo-controlled trial. *Am J Respir Crit Care Med* 1999;160(6):1816-23.
14. Dabbagh K, Takeyama K, Lee HM, Ueki IF, Lausier JA, Nadel JA. IL-4 induces mucin gene expression and goblet cell metaplasia in vitro and in vivo. *J Immunol* 1999;162(10):6233-7.
15. Rankin JA, Picarella DE, Geba GP, Temann UA, Prasad B, Di-Cosmo B, et al. Phenotypic and physiologic characterization of transgenic mice expressing interleukin 4 in the lung: lymphocytic and eosinophilic inflammation without airway hyperreactivity. *Proc Natl Acad Sci U S A* 1996;93(15):7821-5.
16. Barnes PJ. The cytokine network in asthma and chronic obstructive pulmonary disease. *J Clin Invest* 2008;118(11):3546-56.
17. Paul WE, Zhu J. How are T(H)2-type immune responses initiated and amplified? *Nat Rev Immunol* 2010;10(4):225-35.
18. Seder RA, Paul WE. Acquisition of lymphokine-producing phenotype by CD4+ T cells. *Annu Rev Immunol* 1994;12:635-73.
19. Amirzargar AA, Movahedi M, Rezaei N, Moradi B, Dorkhosh S, Mahloji M, Mahdaviani SA. Polymorphisms in IL4 and iLARA confer susceptibility to asthma. *J Investig Allergol Clin Immunol* 2009;19(6):433-8.
20. Hamid Q, Azzawi M, Ying S, Moqbel R, Wardlaw AJ, Corrigan CJ, et al. Expression of mRNA for interleukin-5 in mucosal bronchial biopsies from asthma. *J Clin Invest* 1991;87(5):1541-6.
21. Sehmi R, Wood LJ, Watson R, Foley R, Hamid Q, O'Byrne PM, et al. Allergen-induced increases in IL-5 receptor alpha-subunit expression on bone marrow-derived CD34+ cells from asthmatic subjects. A novel marker of progenitor cell commitment towards eosinophilic differentiation. *J Clin Invest* 1997;100(10):2466-75.
22. Flood-Page PT, Menzies-Gow AN, Kay AB, Robinson DS. Eosinophil's role remains uncertain as anti-interleukin-5 only partially depletes numbers in asthmatic airway. *Am J Respir Crit Care Med* 2003;167(2):199-204.
23. Mauser PJ, Pitman AM, Fernandez X, Foran SK, Adams GK 3rd, Kreutner W, et al. Effects of an antibody to interleukin-5 in a monkey model of asthma. *Am J Respir Crit Care Med* 1995;152(2):467-72.
24. Kelly EA, Koziol-White CJ, Clay KJ, Liu LY, Bates ME, Bertics PJ, et al. Potential contribution of IL-7 to allergen-induced eosinophilic airway inflammation in asthma. *J Immunol* 2009 Feb 1;182(3):1404-10.
25. Little FF, Cruikshank WW, Center DM. IL-9 stimulates release of chemotactic factors from human bronchial epithelial cells. *Am J Respir Cell Mol Biol* 2001;25(3):347-52.
26. Temann UA, Ray P, Flavell RA. Pulmonary overexpression of IL-9 induces Th2 cytokine expression, leading to immune pathology. *J Clin Invest* 2002;109(1):29-39.
27. Zhou Y, Dong Q, Louahed J, Dragwa C, Savio D, Huang M, et al. Characterization of a calcium-activated chloride channel as a shared target of Th2 cytokine pathways and its potential involvement in asthma. *Am J Respir Cell Mol Biol* 2001;25(4):486-91.
28. Goswami R, Kaplan MH. A brief history of IL-9. *J Immunol* 2011;186(6):3283-8.
29. Kearley J, Erjefalt JS, Andersson C, Benjamin E, Jones CP, Robichaud A, et al. IL-9 governs allergen-induced mast cell numbers in the lung and chronic remodeling of the airways. *Am J Respir Crit Care Med* 2011;183(7):865-75.
30. Knoops L, Louahed J, Renauld JC. IL-9-induced expansion of B-1b cells restores numbers but not function of B-1 lymphocytes in xid mice. *J Immunol* 2004;172(10):6101-6.
31. Nicolaides NC, Holroyd KJ, Ewart SL, Eleff SM, Kiser MB, Dragwa CR, et al. Interleukin 9: a candidate gene for asthma. *Proc Natl Acad Sci U S A* 1997;94(24):13175-80.
32. Temann UA, Ray P, Flavell RA. Pulmonary overexpression of IL-9 induces Th2 cytokine expression, leading to immune pathology. *J Clin Invest* 2002;109(1):29-39.
33. Leng SX, Elias JA. Interleukin-11 inhibits macrophage interleukin-12 production. *J Immunol* 1997;159(5):2161-8.
34. Zheng T, Zhu Z, Wang J, Homer RJ, Elias JA. IL-11: insights in asthma from overexpression transgenic modeling. *J Allergy Clin Immunol* 2001;108(4):489-96.
35. Kuperman DA, Huang X, Koth LL, Chang GH, Dolganov GM, Zhu Z, et al. Direct effects of interleukin-13 on epithelial cells cause airway hyperreactivity and mucus overproduction in asthma. *Nat Med* 2002;8(8):885-9.
36. Kabesch M, Schedel M, Carr D, Woitsch B, Fritzsch C, Weiland SK, et al. IL-4/IL-13 pathway genetics strongly influence serum IgE levels and childhood asthma. *J Allergy Clin Immunol* 2006;117(2):269-74.
37. Tsai CH, Tung KY, Su MW, Chiang BL, Chew FT, Kuo NW, et al. Interleukin-13 genetic variants, household carpet use and childhood asthma. *PLoS One* 2013;8(1):e51970.
38. Luttmann W, Matthiesen T, Matthys H, Virchow JC Jr. Synergistic effects of interleukin-4 or interleukin-13 and tumor necrosis factor-alpha on eosinophil activation in vitro. *Am J Respir Cell Mol Biol* 1999;20(3):474-80.
39. Wills-Karp M, Luyimbazi J, Xu X, Schofield B, Neben TY, Karp CL, et al. Interleukin-13: central mediator of allergic asthma. *Science* 1998;282(5397):2258-61.
40. Ishimitsu R, Nishimura H, Yajima T, Watase T, Kawauchi H, Yoshikai Y. Overexpression of IL-15 in vivo enhances Tc1 response, which inhibits allergic inflammation in a murine model of asthma. *J Immunol* 2001;166(3):1991-2001.
41. Jing-min D, Huan-zhong S. Interleukin-16 in asthma. *Chinese Med J* 2006;119(12):1017-25.
42. Afifi SS, El-Arab AE, Mostafa SY. Interleukin 16 (IL-16) in asthma and allergic rhinitis. A comparison between upper and lower airways. *Egypt J Immunol* 2004;11(2):31-6.
43. De Bie JJ, Jonker EH, Henricks PA, Hoevenaars J, Little FF, Cruikshank WW, et al. Exogenous interleukin-16 inhibits antigen-induced airway hyper-reactivity, eosinophilia and Th2-type cytokine production in mice. *Clin Exp Allergy* 2002;32(11):1651-8.
44. Chen Y, Thai P, Zhao YH, Ho YS, DeSouza MM, Wu R. Stimulation of airway mucin gene expression by interleukin (IL)-17 through IL-6 paracrine/autocrine loop. *J Biol Chem* 2003;278(19):17036-43.
45. Molet SM, Hamid QA, Hamilos DL. IL-11 and IL-17 expression in nasal polyps: relationship to collagen deposition and suppression by intranasal fluticasone propionate. *Laryngoscope* 2003;113(10):1803-12.
46. Lindén A, Laan M, Anderson GP. Neutrophils, interleukin-17A and lung disease. *Eur Respir J* 2005;25(1):159-72.
47. Liang SC1, Long AJ, Bennett F, Whitters MJ, Karim R, Collins M, et al. An IL-17F/A heterodimer protein is produced by mouse Th17 cells and induces airway neutrophil recruitment. *J Immunol* 2007;179(11):7791-9.

48. Rincon M, Irvin CG. Role of IL-6 in asthma and other inflammatory pulmonary diseases. *Int J Biol Sci* 2012;8(9):1281-90.
49. Finotto S, Eigenbrod T, Karwot R, Boross I, Doganci A, Ito H, et al. Local blockade of IL-6R signaling induces lung CD4+ T cell apoptosis in a murine model of asthma via regulatory T cells. *Int Immunol* 2007;19(6):685-93.
50. Trajkov D, Mirkovska-Stojkovikj J, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, Efimsko-Mladenovska O, et al. Association of cytokine gene polymorphisms with bronchial asthma in Macedonians. *Iran J Allergy Asthma Immunol* 2008;7(3):143-56.
51. Vercelli D, Jabara HH, Arai K, Yokota T, Geha RS. Endogenous interleukin 6 plays an obligatory role in interleukin 4-dependent human IgE synthesis. *Eur J Immunol* 1989;19(8):1419-24.
52. Movahedi M, Mahdaviani SA, Rezaei N, Moradi B, Dorkhosh S, Amirzargar A. IL-10, TGF-beta, IL-2, IL-12, and IFN-gamma cytokine gene polymorphisms in asthma. *J Asthma* 2008;45(9):790-4.
53. Goetzel EJ. Changing paradigms in the immunological science of allergy: 2008. *Curr Allergy Asthma Rep* 2008;8(1):28-31.
54. Schmitz J, Owyang A, Oldham E, Song Y, Murphy E, McClanahan TK, et al. IL-33, an interleukin-1-like cytokine that signals via the IL-1 receptor-related protein ST2 and induces T helper type 2-associated cytokines. *Immunity* 2005;23(5):479-90.
55. Chow JY, Wong CK, Cheung PF, Lam CW. Intracellular signaling mechanisms regulating the activation of human eosinophils by the novel Th2 cytokine IL-33: implications for allergic inflammation. *Cell Mol Immunol* 2010;7(1):26-34.
56. Pecaric-Petkovic T, Didichenko SA, Kaempfer S, Spiegl N, Dahinden CA. Human basophils and eosinophils are the direct target leukocytes of the novel IL-1 family member IL-33. *Blood* 2009;113(7):1526-34.
57. Stolarski B, Kurowska-Stolarska M, Kewin P, Xu D, Liew FY. IL-33 exacerbates eosinophil-mediated airway inflammation. *J Immunol* 2010;185(6):3472-80.
58. Besnard AG, Togbe D, Guillou N, Erard F, Quesniaux V, Ryffel B. IL-33-activated dendritic cells are critical for allergic airway inflammation. *Eur J Immunol* 2011;41(6):1675-86.
59. Rank MA, Kobayashi T, Kozaki H, Bartemes KR, Squillace DL, Kita H. IL-33-activated dendritic cells induce an atypical TH2-type response. *J Allergy Clin Immunol* 2009;123(5):1047-54.
60. Préfontaine D, Nadigel J, Chouiali F, Audusseau S, Semlali A, Chakir J, et al. Increased IL-33 expression by epithelial cells in bronchial asthma. *J Allergy Clin Immunol* 2010;125(3):752-4.
61. Glück J, Rymarczyk B, Rogala B. Serum IL-33 but not ST2 level is elevated in intermittent allergic rhinitis and is a marker of the disease severity. *Inflamm Res* 2012;61(6):547-50.
62. Saenz SA, Taylor BC, Artis D. Welcome to the neighborhood: epithelial cell-derived cytokines license innate and adaptive immune responses at mucosal sites. *Immunol Rev* 2008;226:172-90.
63. Ziegler SF, Artis D. Sensing the outside world: TSLP regulates barrier immunity. *Nat Immunol* 2010;11(4):289-93.
64. Rimoldi M, Chieppa M, Larghi P, Vulcano M, Allavena P, Rescigno M. Monocyte-derived dendritic cells activated by bacteria or by bacteria-stimulated epithelial cells are functionally different. *Blood* 2005;106(8):2818-26.
65. Allakhverdi Z, Comeau MR, Jessup HK, Yoon BR, Brewer A, Chartier S, et al. Thymic stromal lymphopoietin is released by human epithelial cells in response to microbes, trauma, or inflammation and potently activates mast cells. *J Exp Med* 2007;204(2):253-8.
66. Soumelis V, Reche PA, Kanzler H, Yuan W, Edward G, Homey B, et al. Human epithelial cells trigger dendritic cell mediated allergic inflammation by producing TSLP. *Nat Immunol* 2002;3(7):673-80.
67. He R1, Geha RS. Thymic stromal lymphopoietin. *Ann N Y Acad Sci* 2010;1183:13-24.
68. Angkasekwainai P, Park H, Wang YH, Wang YH, Chang SH, Corry DB, et al. Interleukin 25 promotes the initiation of proallergic type 2 responses. *J Exp Med* 2007;204(7):1509-17.
69. Neill DR, McKenzie AN. TH9 cell generation. TH9: the latest addition to the expanding repertoire of IL-25 targets. *Immunol Cell Biol* 2010;88(5):502-4.
70. Saenz SA, Siracusa MC, Perrigoue JG, Spencer SP, Urban JF Jr, Tocker JE, et al. IL25 elicits a multipotent progenitor cell population that promotes T(H)2 cytokine responses. *Nature* 2010;464(7293):1362-6.
71. Sharkhuu T, Matthaei KI, Forbes E, Mahalingam S, Hogan SP, Hansbro PM, et al. Mechanism of interleukin-25 (IL-17E)-induced pulmonary inflammation and airways hyper-reactivity. *Clin Exp Allergy* 2006;36(12):1575-83.
72. Magnan A, van Pee D, Bongrand P, Vervloet D. Alveolar macrophage interleukin (IL)-10 and IL-12 production in atopic asthma. *Allergy* 1998;53(11):1092-5.
73. Borish L, Aarons A, Rumbryt J, Cvietusa P, Negri J, Wenzel S. Interleukin-10 regulation in normal subjects and patients with asthma. *J Allergy Clin Immunol* 1996;97(6):1288-96.
74. Meiler F, Klunker S, Zimmermann M, Akdis CA, Akdis M. Distinct regulation of IgE, IgG4 and IgA by T regulatory cells and toll-like receptors. *Allergy* 2008;63(11):1455-63.
75. Gri G, Piconese S, Frossi B, Manfroi V, Merluzzi S, Tripodo C, et al. CD4+CD25+ regulatory T cells suppress mast cell degranulation and allergic responses through OX40-OX40L interaction. *Immunity* 2008;29(5):771-81.
76. Bruselle GG, Kips JC, Peleman RA, Joos GF, Devos RR, Tavernier JH, et al. Role of IFN-gamma in the inhibition of the allergic airway inflammation caused by IL-12. *Am J Respir Cell Mol Biol* 1997;17(6):767-71.
77. Yoshimoto T, Mizutani H, Tsutsui H, Noben-Trauth N, Yamanaka K, Tanaka M, et al. IL-18 induction of IgE: dependence on CD4+ T cells, IL-4 and STAT6. *Nat Immunol* 2000;1(2):132-7.
78. Yoshimoto T, Tsutsui H, Tominaga K, Hoshino K, Okamura H, Akira S, et al. IL-18, although antiallergic when administered with IL-12, stimulates IL-4 and histamine release by basophils. *Proc Natl Acad Sci U S A* 1999;96(24):13962-6.
79. Tanaka H, Miyazaki N, Oashi K, Teramoto S, Shiratori M, Hashimoto M, et al. IL-18 might reflect disease activity in mild and moderate asthma exacerbation. *J Allergy Clin Immunol* 2001;107(2):331-6.
80. Nakanishi K, Yoshimoto T, Tsutsui H, Okamura H. Interleukin-18 regulates both Th1 and Th2 responses. *Annu Rev Immunol* 2001;19:423-74.
81. Nakanishi K, Tsutsui H, Yoshimoto T. Importance of IL-18-induced super Th1 cells for the development of allergic inflammation. *Allergol Int* 2010;59(2):137-41.
82. Sugimoto T, Ishikawa Y, Yoshimoto T, Hayashi N, Fujimoto J, Nakanishi K. Interleukin 18 acts on memory T helper cells type 1 to induce airway inflammation and hyperresponsiveness in a naive host mouse. *J Exp Med* 2004;199(4):535-45.
83. Lee KS, Kim SR, Park SJ, Min KH, Lee KY, Jin SM, et al. Antioxidant down-regulates interleukin-18 expression in asthma. *Mol Pharmacol* 2006;70(4):1184-93.
84. Hoshino T, Yagita H, Ortaldo JR, Wiltrot RH, Young HA. In vivo administration of IL-18 can induce IgE production through Th2 cytokine induction and up-regulation of CD40 ligand (CD154) expression on CD4+ T cells. *Eur J Immunol* 2000;30(7):1998-2006.
85. Kumar RK, Webb DC, Herbert C, Foster PS. Interferon-gamma as a possible target in chronic asthma. *Inflamm Allergy Drug Targets* 2006;5(4):253-6.
86. Minshall EM, Leung DY, Martin RJ, Song YL, Cameron L, Ernst P, et al. Eosinophil-associated TGF-beta1 mRNA expression and airways fibrosis in bronchial asthma. *Am J Respir Cell Mol Biol* 1997;17(3):326-33.

87. Brown SD, Baxter KM, Stephenson ST, Esper AM, Brown LA, Fitzpatrick AM. Airway TGF- β 1 and oxidant stress in children with severe asthma: association with airflow limitation. *J Allergy Clin Immunol* 2012;129(2):388-96, 396.e1-8.
88. Boxall C, Holgate ST, Davies DE. The contribution of transforming growth factor-beta and epidermal growth factor signalling to airway remodelling in chronic asthma. *Eur Respir J* 2006;27(1):208-29.
89. Halwani R, Al-Muhsen S, Al-Jahdali H, Hamid Q. Role of transforming growth factor- β in airway remodeling in asthma. *Am J Respir Cell Mol Biol* 2011;44(2):127-33.
90. Davies DE. The role of the epithelium in airway remodeling in asthma. *Proc Am Thorac Soc* 2009;6(8):678-82.
91. Puddicombe SM, Torres-Lozano C, Richter A, Bucchieri F, Lordan JL, Howarth PH, et al. Increased expression of p21(waf) cyclin-dependent kinase inhibitor in asthmatic bronchial epithelium. *Am J Respir Cell Mol Biol* 2003;28(1):61-8.
92. Clark RA, Folkvord JM, Hart CE, Murray MJ, McPherson JM. Platelet isoforms of platelet-derived growth factor stimulate fibroblasts to contract collagen matrices. *J Clin Invest* 1989;84(3):1036-40.
93. Takeyama K, Fahy JV, Nadel JA. Relationship of epidermal growth factor receptors to goblet cell production in human bronchi. *Am J Respir Crit Care Med* 2001;163(2):511-6.
94. Li X, Wilson JW. Increased vascularity of the bronchial mucosa in mild asthma. *Am J Respir Crit Care Med* 1997;156(1):229-33.
95. Ying S, Meng Q, Zeibecoglou K, Robinson DS, Macfarlane A, Humbert M, et al. Eosinophil chemotactic chemokines (eotaxin, eotaxin-2, RANTES, monocyte chemoattractant protein-3 (MCP-3), and MCP-4), and C-C chemokine receptor 3 expression in bronchial biopsies from atopic and nonatopic (Intrinsic) asthmatics. *J Immunol* 1999;163(11):6321-9.
96. Ying S, O'Connor B, Ratoff J, Meng Q, Mallett K, Cousins D, et al. Thymic stromal lymphopoietin expression is increased in asthmatic airways and correlates with expression of Th2-attracting chemokines and disease severity. *J Immunol* 2005;174(12):8183-90.
97. El-Shazly A, Berger P, Girodet PO, Ousova O, Fayon M, Verneuil JM, et al. Fractalkine produced by airway smooth muscle cells contributes to mast cell recruitment in asthma. *J Immunol* 2006;176(3):1860-8.
98. Rimaniol AC, Till SJ, Garcia G, Capel F, Godot V, Balabanian K, et al. The CX3C chemokine fractalkine in allergic asthma and rhinitis. *J Allergy Clin Immunol* 2003;112(6):1139-46.
99. Corrigan CJ. Eotaxin and asthma: some answers, more questions. *Clin Exp Immunol* 1999;116(1):1-3.
100. Jose PJ, Adcock IM, Griffiths-Johnson DA, Berkman N, Wells TN, Williams TJ, et al. Eotaxin: cloning of an eosinophil chemoattractant cytokine and increased mRNA expression in allergen-challenged guinea-pig lungs. *Biochem Biophys Res Commun* 1994;205(1):788-94.
101. Lukacs NW, Miller AL, Hogaboam CM. Chemokine receptors in asthma: searching for the correct immune targets. *J Immunol* 2003;171(1):11-5.
102. Ahmadiashar A, Mogimi Hadji M, Rezaei N. Comparison of Effectiveness between Beclomethasone Dipropionate and Fluticasone Propionate in Treatment of Children with Moderate Asthma. *World Allergy Organ J* 2010;3(10):250-2.
103. Bosnjak B, Stelzmueller B, Erb KJ, Epstein MM. Treatment of allergic asthma: modulation of Th2 cells and their responses. *Respir Res* 2011;12:114.
104. Barnes PJ. The cytokine network in chronic obstructive pulmonary disease. *Am J Respir Cell Mol Biol* 2009;41(6):631-8.
105. Sharma P, Halayko AJ. Emerging molecular targets for the treatment of asthma. *Indian J Biochem Biophys* 2009;46(6):447-60.
106. Omori M, Ziegler S. Induction of IL-4 expression in CD4(+) T cells by thymic stromal lymphopoietin. *J Immunol* 2007;178(3):1396-404.
107. Horka H, Staudt V, Klein M, Taube C, Reuter S, Dehzad N, et al. The tick salivary protein sialostatin L inhibits the Th9-derived production of the asthma-promoting cytokine IL-9 and is effective in the prevention of experimental asthma. *J Immunol* 2012;188(6):2669-76.
108. Desai D, Brightling C. Cytokine and anti-cytokine therapy in asthma: ready for the clinic? *Clin Exp Immunol* 2009;158(1):10-9.
109. Hansbro PM, Kaiko GE, Foster PS. Cytokine/anti-cytokine therapy- novel treatments for asthma? *Br J Pharmacol* 2011;163(1):81-95.

Role of the immune cells, mediators and cytokines in pathogenesis of asthma: a review article

Sedigheh Bahrami Mahne
M.Sc.¹
Seyed Alireza Mahdaviani
M.D.²
Nima Rezaei M.D., Ph.D.^{1,3*}

1- Department of Immunology,
School of Medicine, Molecular
Immunology Research Center,
Tehran University of Medical
Sciences, Tehran, Iran.
2- Pediatric Respiratory Diseases
Research Center, National
Research Institute of Tuberculosis
and Lung Diseases (NRITLD),
Shahid Beheshti University of
Medical Sciences, Tehran, Iran.
3- Research Center for Immunodeficiencies,
Children's Medical
Center, Tehran University of
Medical Sciences, Tehran, Iran.

Abstract

Received: 26 Jan. 2014 Accepted: 14 May. 2014 Available online: 16 Jul. 2014

Asthma is a chronic inflammatory disorder of the airways, associated with airway remodeling and hyperresponsiveness. It is expressed that asthma influences about 300 million people around the world, which is estimated to increase to about 400 million by 2025. The prevalence rate is 15 to 20 percent in children and 5 to 10 percent in adults, while its trend is still increasing. Inflammation plays an important role in the pathophysiology of asthma, which involves an interaction of different types of the immune cells and mediators. It leads to a number of pathophysiology changes, including bronchial inflammation, airway obstruction, and clinical episodes such as cough, wheeze and shortness of breath. Asthma is now greatly being introduced as a heterogeneous disorder and it is pointed out to the role of T cells, including Th1, Th2, Th17, and regulatory T cells. Other immune cells, especially neutrophils, macrophages and dendritic cells, as well structural cells such as epithelial and airway smooth muscle cells also produce disease-associated cytokines in asthma. Increased levels of these immune cells and cytokines have been recognized in clinical samples and mouse models of asthma. Different cytokines, including pro-inflammatory cytokines (such as TNF α , IL-1, and IL-6), T helper 2 cytokines (such as IL-4, IL-5, IL-9, IL-13), and growth factors (such as GM-CSF, PDGF) play a role in the pathogenesis of asthma. Indeed chemokines (such as MPC-1, RANTES, MIP-1) and the chemokine receptors (such as CCR3, CCR4, CCL11, CCL24, and CCL26) play an important role in the recruitment of circulating inflammatory cells into the airways in asthmatic patients and also is related with increased T helper 2 cytokines after inhaled allergens. Among new approaches, treatment of asthma with anti-cytokine drugs such as antibodies blocking IL-4, IL-5, IL-9 could reduce recruitment inflammatory cells into the airways and remodeling. The final perspective of asthma treatments would be to alter from the symptomatic treatments to disease modifying.

* Corresponding author: Research Center for Immunodeficiencies, Children's Medical Center, Dr Qarib St., Keshavarz Blvd., Tehran, Iran.
Tel: +98-21-66929234
E-mail: Rezaei_nima@tums.ac.ir

Keywords: asthma, cytokines, dendritic cells, interleukins.